

Odwołanie od wyników kontroli

Przedsiębiorcy oferujący produkty kosmetyczne lub detergenty muszą liczyć się z kontrolami organów państwowych. Mają one na celu sprawdzenie, czy wszystkie wymogi bezpieczeństwa ustanowione dla tych kategorii produktów są respektowane. Nie zawsze ustalenia poczynione w trakcie inspekcji są w pełni prawidłowe. Wówczas powstaje konieczność odwołania się od wyników kontroli.

Organami kontrolującymi prawidłowe stosowanie przepisów w odniesieniu do kosmetyków, detergentów i innych substancji oraz mieszanin chemicznych są, w zakresie swojej właściwości, Państwowa Inspekcja Sanitarna (PIS) oraz Inspekcja Handlowa (IH).

Właściwość PIS obejmuje kontrolę m.in. warunków higieny środowiska oraz zdrowotnych żywności, żywienia i przedmiotów użytku. Natomiast zadaniem IH jest ochrona interesów i praw konsumentów oraz interesów gospodarczych państwa.

W sytuacji stwierdzenia uchybień wymogom stawianym przez odpowiednie akty prawne, PIS i IH mogą wydać zarządzenie pokontrolne.

Zastrzeżenia do protokołu

Bezpośrednim efektem przeprowadzonej kontroli jest protokół, w którym wskazane są nieprawidłowości wykryte przez inspektora sanitarnego bądź handlowego. W przeciągu siedmiu dni od dnia doręczenia protokołu istnieje możliwość zgłoszenia zastrzeżeń, co do jego treści. Jeśli inspektor sanitarny lub handlowy nie przychyli się do uwag, wówczas podejmuje dalsze kroki, a mianowicie wyda stosowną decyzję. Właściwy inspektor powinien odnieść się do zgłoszonych zastrzeżeń niezwłocznie, ale nie później niż w ciągu 14 dni od ich zgłoszenia.

Kiedy zostanie wydana decyzja?

Rozstrzygnięcie kontroli w postaci decyzji

może mieć miejsce wobec stwierdzenia m.in.:

- naruszenia wymagań higienicznych i zdrowotnych,
- niezgodności detergentu z przepisami rozporządzenia unijnego w sprawie detergentów,
- braku możliwości usunięcia niezgodności detergentu z prawem,
- prowadzenia reklamy kosmetyków sprzecznej z prawem, np. poprzez podawanie nieprawdziwych oświadczeń, co do właściwości danego produktu,
- błędnego oznakowania produktów lub nieumieszczenia wszystkich wymaganych informacji.

Postępowanie przed inspekcją sanitarną

W głównej mierze katalog możliwych działań, które może w drodze decyzji nakazać inspektor sanitarny w wyniku przeprowadzanej kontroli sprowadza się do:

- nakazania usunięcia uchybień,
- wstrzymania obrotu danym produktem lub
- wycofania produktu z rynku.

Konsekwencje mogą więc być daleko idące. Dalsza produkcja, wprowadzanie do obrotu lub nie wycofanie z rynku substancji chemicznej, jej mieszaniny lub wyrobu, grozi odpowiedzialnością karną. Wymienione czyny zostały zagrożone karą grzywny, ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2. Sankcje o charakterze karnym zostały przewidziane również w odniesieniu do kosmetyków.

W jaki zatem sposób można sprzeciwić się rozstrzygnięciu kontroli?

Formą działania inspektora jest decyzja administracyjna, a zatem od każdego rozstrzygnięcia będzie przysługiwać stronie postępowania odwołanie do organu wyższego rzędu na zasadach ustalonych w Kodeksie postępowania administracyjnego.

Ustawa o Państwowej Inspekcji Sanitarnej ustanawia ogólne zasady właściwości rzeczowej dla rozpatrywania poszczególnych spraw. Zasadniczo właściwym dla wydania decyzji w przedmiocie przeprowadzonej kontroli jest państwowy powiatowy inspektor sanitarny, a zatem organem właściwym w przedmiocie odwołania będzie państwowy wojewódzki inspektor sanitarny.

Odwołanie składa się do organu wyższego rzędu, ale za pośrednictwem organu, który wydał skarżoną decyzję. W praktyce oznacza to zaadresowanie odwołania do państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego za pośrednictwem państwowego powiatowego inspektora sanitarnego. Termin na złożenie odwołania wynosi 14 dni od doręczenia jej stronie. Jeśli decyzja została ogłoszona ustnie, to termin liczy się od dnia jej przedstawienia stronie. Jeśli odwołanie od decyzji zostanie złożone, jej wykonanie jest wstrzymywane, co oznacza, że nie trzeba od razu wprowadzać w życie jej postanowień. Rygor natychmiastowej wykonalności może zostać zastosowany wyłącznie w sytuacji, gdy inspektor sanitarny stwierdzi, że wskutek naruszeń doszło do bezpośredniego zagrożenia życia i zdrowia ludzi. Wówczas nawet odwołanie nie zwalnia z obowiązku podporządkowania się treści decyzji.

Decyzja wydana w rezultacie odwołania może być następnie podważana na drodze postępowania sądowo-administracyjnego. W stosunku do takiej podtrzymanej decyzji możliwe jest złożenie skargi do właściwego miejscowo wojewódzkiego sądu administracyjnego. W takiej sytuacji również ma zastosowanie pośredni tryb wniesienia skargi, do wojewódzkiego sądu administracyjnego za pośrednictwem państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego. Termin na złożenie skargi wynosi 30 dni od dnia doręczenia stronie decyzji wydanej w rezultacie odwołania.

Tym razem wniesienie skargi nie zwalnia z obowiązku podporządkowania się rozstrzygnięciu wojewódzkiego inspektora sanitarnego. O wstrzymaniu obowiązku zachowania zgodnego z treścią decyzji wojewódzkiego inspektora sanitarnego może orzec sama inspekcja z urzędu lub na wniosek skarżącego. Brak jest takiej możliwości w odniesieniu do decyzji opatrzonej rygorem natychmiastowej wykonalności. Nawet jeśli inspekcja sanitarna nie przychyli się do wniosku skarżącego, to może w tym przedmiocie orzec także sąd.

W stosunku do wyroku wydanego przez wojewódzki sąd administracyjny, któremu można zarzucić naruszenie prawa materialnego przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie bądź naruszeniu przepisów postępowania, jeżeli uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, można skierować skargę kasacyjną do Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Postępowanie przed inspekcją handlową

Nieco odmiennie wygląda organizacja Inspekcji Handlowej, a zatem i organów właściwych w przedmiocie odwołań od niepomyślnych rezultatów kontroli.

Zgodnie z przepisami ustawy o Inspekcji Handlowej, jeśli jest to niezbędne dla usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, wojewódzki inspektor handlowy wyda decyzję administracyjną, w której znajdują się zarządzenia pokontrolne. Kontrolowany zostaje w niej również zobowiązany do poinformowania o sposobie wykonania zarządzenia. Wydanie przedmiotowej decyzji nie jest obligatoryjne. Niezbędność usunięcia stwierdzonych naruszeń musi uzasadniać zastosowanie omawianego środka.

W sytuacji, gdy nie ma zgody z decyzją inspektora handlowego istotnym jest, aby wnieść od niej odwołanie. Samowolny niepodporządkowanie się rozstrzygnięciu stanowi przestępstwo zagrożone karą grzywny do 360 stawek dziennych.

Od tak wydanej decyzji przysługuje również odwołanie, które należy kierować do prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Odwołanie składa się do prezesa UOKiK, za pośrednictwem wojewódzkiego inspektora handlowego, który wydał daną decyzję. Odwołanie składane jest także w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji.

Pomimo takiego ustalenia organu kompetentnego do rozpatrzenia odwołania, od rozstrzygnięcia wydanego przez prezesa UOKiK przysługuje także skarga do wojewódzkiego sądu administracyjnego na zasadach ogólnych przewidzianych przez przepisy postępowania administracyjnego. Skargę składa się do wojewódzkiego sądu administracyjnego, za pośrednictwem prezesa UOKiK. Termin na wniesienie skargi wynosi 30 dni od dnia doręczenia stronie decyzji.

Analogicznie do decyzji inspekcji sanitarnej, w sytuacji wniesienia odwołania od decyzji wojewódzkiego inspektora handlowego, istnieje możliwość wstrzymania się z jej realizacją. Należy jednak pamiętać, że brak jest takiej możliwości w stosunku do decyzji wydanej wskutek odwołania, którą kontrolowany skarży do wojewódzkiego sądu administracyjnego. Wówczas możliwość wstrzymania wykonania obowiązków nałożonych mocą decyzji może nastąpić na wniosek skarżącego lub po wstrzymaniu jej wykonania przez prezesa UOKiK. Jeśli organ nie uwzględni zgłoszonego wniosku, przychylić do niego może się sąd rozpatrujący skargę. Wyjątek stanowi decyzja wydana w trakcie kontroli w przedmiocie ograniczenia wprowadzania do obrotu, wstrzymania wprowadzania do obrotu lub wycofania z obrotu produktów albo wstrzymania świadczenia usług, albo niezwłocznego usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, jeżeli jest to konieczne ze względu na bezpieczeństwo lub interes konsumentów albo interes gospodarczy państwa, która opatrywana jest rygorem natychmiastowej wykonalności. Kontrolowany ma obowiązek zastosować się natychmiast do jej treści.

Od tak wydanego orzeczenia istnieje także możliwość wniesienia skargi do Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Oplaty

Odwołania od decyzji administracyjnych generalnie nie podlegają dodatkowym opłatom (ani skarbowym, ani o charakterze administracyjnym). W przypadku, gdyby w konkretnej sprawie była jednak wymagana opłata, organ administracyjny ma obowiązek wezwać stronę do jej uzupełnienia. Dopiero brak uregulowania opłaty w wyznaczonym terminie może prowadzić do zwrotu lub pozostawienia odwołania bez rozpoznania. Organ administracyjny wydaje w tym przedmiocie postanowienie, na które przysługuje zażalenie, a następnie również skarga do sądu administracyjnego. Od skargi do wojewódzkiego sądu administracyjnego konieczne jest opłacenie wpisu, który wynosi 200 zł. Natomiast skarga kasacyjna do NSA wymaga uiszczenia wpisu w wysokości połowy wpisu od skargi, ale nie mniej niż 100 zł.

Czy warto się odwoływać?

W trakcie prowadzenia kontroli, uprawnione organy w sposób bardzo rygorystyczny interpretują poszczególne wymogi. Skutkuje to tym, że bardzo często kierowane są w stosunku do przedsiębiorców uwagi, co do prawidłowej realizacji wymogów ustawowych. W znacznej części są one nietrafne.

Wyjątkowo istotną kwestią jest odpowiednie przygotowanie się do całego postępowania nie tylko od strony formalnej, ale przede wszystkim praktycznej. Dużej uwagi wymaga komunikacja z inspektorami. Ze szczególną starannością powinno się przeanalizować treść protokołu kontroli i wstrzymać się z jego podpisaniem, tym bardziej jeśli budzi on wątpliwości. Warto zaważyć w starciu z organami kontroli, ponieważ nawet jeśli nie uda się uniknąć kary, to można chociaż odroczyć jej wykonanie. Ponadto na odwołaniu zyska także wizerunek przedsiębiorstwa.

Wskazać należy, że odsetek uznanych odwołań jest znaczny, a zatem szanse powodzenia są wysokie.

Tomasz Kaczyński, Partner,
Joanna Ryczek, Associate
w Praktyce Life Sciences
kancelarii Domański Zakrzewski Palinka